

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

49. An receptatores, & defensores interficientium Cardinales incurrant in excommunicationem Bullae Cœnæ, & non gaudeant Immunitate Ecclesiae?
Sed difficultas est, an dicti receptatores, &c. incidant in ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)

RESOL. XLVII.

An mandantes offendi Cardinales, si effectus non sequatur, incurrant in excommunicationem Bullæ Cœnæ, & priventur Immunitate Ecclesiarum?

Et notatur, eum, qui offensionem nomine suo factam Cardinali ratam habet, Immunitate Ecclesiarum non gaudere, præter incursionem excommunicationis lata contra eum in Bulla Cœnæ. Ex part. 5. tract. 2. Ref. 87.

§. 1. Non privari immunitate Ecclesiarum videtur respondendum, quia ex mandato mandans non obligatur nisi mandato executo, & si is qui exequitur, Inst. de mandat. & ex l. 3. ff. eod. quod magis confirmatur, quia mandans offendi Cardinalem non incidit in censuram Bullæ Cœnæ, si effectus sequutus non fuerit, vt docet Vgolinius in Bulla Cœn. part. 2. cap. 11. ver. nec non ea mandantes, §. 2. n. 1. Alcius de cens. tom. 1. lib. 5. disp. 12. cap. 6. col. 4. Grassius lib. 4. decis. part. 1. cap. 18. num. 117. Sayrus de cens. lib. 3. cap. 15. num. 9. Soula in Bulla Cœnæ, cap. 12. disp. 63. concl. 1. num. 2. Barbosa in Collect. Doct. tom. 3. lib. 3. tit. 9. cap. 5. num. 9. Bonacina in Bulla Cœnæ, disp. 1. g. 12. cap. 15. num. 8. & 9. cum aliis. ergo, &c. Vide etiam Scortiam in Bulla Pont. epit. 109. theovom. 297. & epit. 166. theorem. 420.

2. Sed ego affirmatiuam sententiam tenendam esse puto, quam tucet Peregrinus tract. de immunit. cap. 11. num. 1. & ratio est, quia in cap. felicis, de pœnis, in 6. punitur etiam mandatum, vt obseruat Monachus ibi num. 1. in verbo mandauerit, & num. 2. Archidiaconus ibi num. 11. in eod. ver. mandauerit. Io. Andreas ibidem, ante num. 1. in verbo facientes. Afflictus in tit. quæ sint regalia, in verbo, & bonâ committentium n. 105. Gigas de crimine læsæ Maiest. lib. 1. vrb. qualiter, & à quibus crimen læsæ Maiestatis committatur. g. 5. n. 13 quos refert, & sequitur Farinacius in sua præf. crimin. p. 2. tom. 2. tit. de crimine læsæ Maiest. g. 112. n. 91.

3. Quod autem mandans effectum non sequuto nõ incidat in excommunicationem Bullæ Cœnæ, non est mirum, quia in dicta Bulla principaliter excommunicatur faciens, & secundario mandans, & proinde non est mirum si mandans non excommunicetur nisi effectu sequuto per mandatarium, sed in c. felicis, ita principaliter excommunicatur mandans & punitur, sicut faciens, & ideo non est mirum si mandans immunitate Ecclesiastica non gaudeat etiam effectu non sequuto per mandatarium. Adde quod noster doctus & amicissimus P. Duardus in Bulla Cœnæ lib. 2. cap. 11. g. 12. num. 1. & 4. & g. 14. num. 2. satis probabiliter docet, ex vi Canonis Bullæ Cœnæ excommunicari mandantes offendi Dominos Cardinales æquè principaliter, ac facientes, & ideo incidere in excommunicationem, etiam effectu non sequuto. Quod probatur ex dictione nec non, in textu posita nam Romanus Pontifex post excommunicationem latam contra dicta crimina committentes, extendens illam ad mandantes, rata habentes, ac auxilium, consilium, fauorem præstantes, &c. sic ait Nec non ea mandantes, vel rata habentes, &c. At dictio illa, nec non, cum ex duabus negatiuis constet, proculdubio affirmat, & copulat æquè principaliter, vt habetur ex text. in §. sumque hoc, in præm. Inst. & nos supra diximus can. 2. g. 6. Confirmatur, quoniam dictio illa, nec non, æquipollet copula, & quæ quidem facit venire copulatum principaliter, non autem accessorie, vt per Abb. in c. sape n. 7. de verb. sign. & in c. querelam n. 5. ac latè Iasonius cum aliis, quos allegat in l. 1. n. 5. ff. de inst. & iur. Nec mirum si ex solo mandato quis ligetur, quoniam hoc ipsum mandare

est delictum consummatum; vt habetur ex Ioanne Andrea in add. ad text. in c. 1. in ver. mandauerit, de hom. lib. 6. & hanc sententiam tenet glossa in Clem. 1. ver. mandauerit, de pœn. Ergo etiam si non sequatur effectus, mandans insequi & offendi Cardinales incurrit in excommunicationem Bullæ, & ita hanc sententiam præter Duardum docet Sebastianus Aosta in Bull. Cruciat. g. 65. Notandum est etiam hic cum Peregrino vbi supra num. 2. cum, qui offensionem nomine suo factam Cardinali ratam habuit, immunitate Ecclesiarum non gaudere, præter incursionem excommunicationis læsæ contra eum in Bulla Cœnæ, de qua vide citatos Doctores.

RESOL. XLVIII.

An non reuelans læsæ Maiestatis crimen in Cardinale perpetratum, gaudeat Immunitate Ecclesiæ? Idem dicendum est de non reuelantibus crimen læsæ Maiestatis in personam Principis. Ex part. 5. tract. 2. Refol. 90.

§. 1. Affirmatiuam sententiam docet Peregrinus de immunit. Eccles. cap. 11. num. 5. vbi sic ait. Limitatur priuè, non procedere in eo, qui non reuelat coniurantes, vel conspirantes vel machinantes in personam Cardinalis, ante vel post delictum commissum, & eorum fautores, receptatores. Nam licet per non reuelationem non incidat in crimen læsæ Maiestatis, vt patet ex Bulla Pij V. quæ incipit, Infelicis seculi, vers. quicumque tamen non privatur Ecclesiastica immunitate, quia crimen est omissionis, & non commissiois contra personam Principis, & in præsentem Constitut. Greg. XIV. excipiuntur ab hac immunitate delinquentes committendo (non autem omitendo) contra personam Principis, vt dictum est supra cap. 10. n. 11. Ita Peregrinus.

2. Verum hanc rationem, quam pro sua firman- da sententia adducit Peregrinus, non admittit Farinacius in Append. de immunit. Eccles. cap. 41. n. 186. & Marius Italia de immunit. lib. 1. cap. 5. §. 7. n. 52. afferentes læsæ Maiestatis crimen in * personam Principis non reuelans, si ad Ecclesiam confugiant illius immunitate non gaudere; sed crimen læsæ Maiestatis in personam Principis comittit, qui offendit Cardinales, vt supra probatum est, & docet ipsemet Peregrinus; ergo talem reum non reuelantem immunitate Ecclesiasticam non gaudere dicendum erit. Vnde si casus acciderit, puto debere Episcopum statim Summum Pontificem certiorare, & delinquentem interim cautè custodire.

Sup. hoc in Ref. 50. §. VIc.

RESOL. XLIX.

An receptatores, & defensores interscientium Cardinales incurrant in excommunicationem Bullæ Cœnæ & non gaudeant Immunitate Ecclesiæ?

Sed difficultas est, an dicti receptatores, &c. incidant in censuram latam in cap. Felicis de pœnis in 6. Et an licet excusetur ab excommunicatione, qui Clericum turpiter inuentum in continente percusserit, id tamen non satis videtur in percussente Cardinalem; Episcopum, & alios Prælatos expressos. &c. Ex part. 5. tract. 2. Ref. 91.

§. 1. Quoad censuram Bullæ Cœnæ, qui post commissum crimen recepat, vel defendit tales reos, siue vt amicos, siue formaliter vt criminofos, non incidere in dictam excommunicationem; secus autem

autem si illos ante commissum crimen receperit, & defendat, tradit Soula in *Bulla Cœna*, cap. 12. disp. 65. num. 3. & 4. Duardus lib. 2. concl. 11. q. 17. n. 6. Filiucius tom. 1. tract. 16. cap. 9. punct. 6. n. 243. Alterius de *Conf. tom. 1. lib. 5. disp. 12. c. 6.* Suarez de *Censuris* disp. 21. sect. 2. n. 72. Reginaldus tom. 1. lib. 9. c. 20. n. 314. & ratio est, quia post crimen patratum prædictos receperit, & defendit ad ipsorum patrandum auxilium, consilium, vel fauorem non impendit, est enim hoc casu crimen iam perfectè commissum, nec in fieri perseverat, ergo huiusmodi receptatores & defensores ex vi huius Canonis non excommunicantur. Probatur consequentia, quia postquam Summus Pontifex quas prohibet actiones numeravit, addit, *præstantes in eis auxilium*, &c. quæ verba non obscure ostendunt in prædictis actionibus præstandum esse auxilium, atque ad id illud debere antecedere: qui autem post actiones iam factas receperit, non in illis, sed in re alia hoc loco non prohibita fauent, ad vitandum scilicet amicorum supplicium; quod autem receptatores approbantes sic factum, non excommunicentur, ex disp. præced. patet. Cum enim illorum nomine crimen commissum non sit, non dicitur ratum habere in ordine ad excommunicationem incurendam.

2. Sed difficultas est, an dicti receptatores, ut supra, incidant in censuram latam in *c. felicis, de penis* in 6. videtur etiam sub distinctione supradicta respondere Barbosa in *Collect. Doct. tom. 3. lib. 5. tit. 9. c. 5. num. 14.* qui citat Soulam *ubi supra*. nam Soula negat quidem supradictos reos incurere excommunicationem Bullæ Cœnæ recipientes post delictum commissum interfectorem Cardinalis, sed docet incurere in excommunicationem latam in *c. felicis*. & ita etiam docet Bonacina in *Bulla Cœna* disp. 1. q. 12. p. 3. n. 12.

3. Verum an in tali casu receptatores interficientium Cardinales gaudeant immunitate Ecclesiarum, distinguit Peregrinus de *immunit. cap. 11. n. 4.* nam vel receptio redundat in fauorem delicti commissi contra Cardinalem, ut quia receptatio est facta, ne à satellitibus comprehendatur, vel ne à iudice puniatur, & in hoc casu non excusatur à pœna, nec immunitas Ecclesiastica ei suffragatur: vel receptatio non redundat in fauorem delicti, sed tantum hospitij gratia facta est, & in hoc casu mitiori pœna puniri debet, & immunitatem Ecclesiasticam non amitteret, cui adde Megalium in 3. p. lib. 3. c. 9. q. 1. n. 3.

4. Sed hanc sententiam tunc probabilem esse putat Duardus in *Bulla Cœna*, lib. 2. can. 11. q. 11. n. 7. quando aliquis Cardinalis, vel ex dictis Prælati turpiter inueniretur (quod absit) eo modo, quo ex amplificat Vgolinus loco citato; secus autem si solus cum sola in loco suspecto comprehendatur, nam licet excusaretur ab excommunicatione, qui Clericum sic inuentum incontinenti percuteret, iuxta sententiam Naur. quam communè esse testatur ipse in *Manuali cap. 27. n. 84.* & Suarez de *conf. disp. 22. sect. 1. sub. n. 37.* id tamen satis non videtur in percutiente aliquem ex enumeratis in hoc Canone, quoniam propter dignitatem personæ, & munus quo fungitur, non redditur adeo suspectus, sicut simplex Clericus, maxime si de huiusmodi genere criminis non sit aliàs diffamatus.

5. Verum, his non obstantibus, ego teneo absolute contrariam sententiam, nempe supradictos occidentes, vel percutientes Cardinales incurere censuram Bullæ Cœnæ, & ita docet Alterius de *conf. tom. 1. lib. 5. disp. 12. c. 5. dub. 3.* & Bonacina de *conf. disp. 1. q. 22. punct. 3. n. 5.* & ratio est, tum quia hic Canon absolute excommunicat offendentes Cardinales, & alios Prælatos hic expressos absque exceptione causarum in *cap. si verò 1. & 2. de sent. excomm.* contenta-

rum; ergo frustra nos excipimus huiusmodi causas: verba enim generaliter prolata, generaliter intelligenda sunt iuxta propriam verborum significationem, etiam in materia pœnali, & odiosa. *de pretio, ff. de public. in rem actio. & cop. solita in fine, de maior. & obed. tum quia percutientes Clericum turpiter inuentum cum filia ligentur excommunicatione Canonis si quis suadente diabolo 17. q. 4.* nisi exciperetur in *c. si verò 1. & 2. de sent. excomm.* ergo etiam excommunicatione Bullæ ligatur percutiens Episcopum in huiusmodi crimine inuentum, cum is nullibi exceptus reperitur, & exceptio in vno casu non sit ad alium trahenda. Unde ex his contra Peregrinum non audeo dicere supradictum reum gaudere immunitate Ecclesiastica; * sed in casu occurrente puto contentendum esse ab Episcopo Summo Pontificem.

* Sup. hoc in fra in Ref. 54. §. VI. post medium.

RESOL. L.

An Reus criminis læsæ Maiestatis humana debeat gaudere Ecclesiarum Immunitate?

Et quid dicendum, si uxorem, filios, fratres Regis, Consiliarios, Proreges, &c. quis offendit?

Et quid, quando coniuratio, conspiratio, machinatio, conuenticula, seditiones, & similia, &c. non essent facta circa personam Principis, licet talia crimina reducerentur ad læsam Maiestatem?

Et an sciens, & non reuelans crimen læsæ Maiestatis in ipsam personam Principis gaudeat Immunitate? Ex part. 6. tract. 1. Ref. 18.

§. 1. **N**egatiuè respondet Sarpus c. 5. fol. 51. vbi sic ^{Sup. hoc in fra in Ref. 52. & 53.} Nasserit. At præter hæc delicta, quæ priuatos respiciunt, perduellionis etiam rei à sacro loco defendi non possunt. Quod Doctores omnes vniuersim non sentire demiror: multi certe iudicium summi Iurisperiti probant, qui optima sanè de causa discernunt, maximam fore iniquitatem, si quod terreat leuiores puniri possint, liceret reos ab Ecclesiis extrahere: ob maiora verò, imò si mentis acies intendatur, omnium maxima, dum Respublica læditur, & regimen optimum peruertitur, non liceret. Sic ait Sarpus.

2. Verum hæc quæstio potest tractari dupliciter, vel in terminis iuris communis, vel in terminis constitutionis Gregorianæ. Et in vtroque casu existimo reum læsæ Maiestatis humanæ modo infra explicando, gaudere Ecclesiarum immunitate. Et ita de iure communi tenet Ioannes Gottierez in *pract. quest. lib. 4. n. 3. in fine n. 9.* & 17. vbi reprobat Bossum, & Clarum adductos à Sarpo. Idem tenet Villagut. de *extens. leg. cap. fin. num. 5.* Et post illos Castus Palaus tom. 2. tract. 11. disp. vnic. pun. 10. num. 42. Et ratio est, quia in *can. inter alia, de immunit. Eccl. con.* conceditur immunitas omnibus delinquentibus, quantumcumque graua crimina perpetraverint: nisi in aliquibus casibus ibi exceptis; ergo de iure communi crimen læsæ Maiestatis debet gaudere immunitate, quia non excipitur in dicto textu.

3. Sed cessat hæc difficultas post constitutionem Gregorianam, cum in illa excludantur tantum ab immunitate Rei læsæ Maiestatis in personam ipsiusmet Principis: secus autem dicendum est, quando, coniuratio, conspiratio, machinatio, conuenticula, seditiones, vel similia non essent facta circa personam Principis; licet talia crimina reducerentur ad læsam Maiestatem. Et idè statuas, vel Principis imagnes offendens, qui se regem facit, cum non sit; qui offendit eum, qui à Principe saluum habet conductum, qui rebellionem committit contra suum Principem.

Sup. hoc in Resolutionibus not. præterita.

* Sup. hoc in tom. 5. tit. 2. Ref. 16. 17. & 18. & in aliis earum annotationum pro hac quæst.